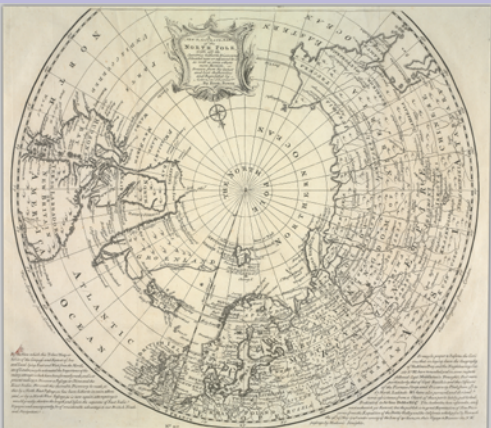

ÉSZAKI SARK

Frederick Albert Cook amerikai orvos és felfedező 1908. április 21-én érte el (állítólag) az Északi-sarkot.

Földünk egyik leghidegebb területe az Arktisz, azaz az Északi-sark. Területe kb. 25 millió km². Központja a Jeges-tenger hatalmas medencéje. Az Arktisz egy állandóan vándorló jégtáblák alkotta tenger, nem szárazföld, így nem tekinthető kontinensnek.

A XIX. század végétől, egyre többet és többen foglalkoztak azzal, hogy az Arktisz óceánját megismerjék, felfedezzék. Elsőként William Edward Perry vette a fejébe, hogy elérni a pólust, ő 1827-ben szántalpas csónakon az északi szélesség 82 fokáig jutott. Nils Adolf Nordenskjöld volt az, aki elsőként végighajózott az Északkeleti-átjárón 1878-79-ben. Roald Amundsen nevét is meg kell említeni, ugyanis ő fedezte fel az Északnyugati-átjárót.

Frederick Albert Cook 1865-ben született. Az orvostudomány iránt érdeklődött, a Columbia Egyetemen végzett. Hajóorvosként vett részt egy Robert Peary által szervezett északi expedícióban, 1897-ben a Belgica nevű hajó fedélzetén – szintén hajóorvosként – egy antarktiszi felfedezőúton is szolgált, majd egy segítővel Alaszkában is járt. Eztán 1907-ben északi-sarki expedícióra indult két kísérővel. Az út hosszúra, mintegy 14 hónapra nyúlt és majdnem a halálukkal végződött.

Végül Frederick Albert Cook expedíciója érte el állítólag először a földrajzi Északi-sarkot 1908. április 21-én. Cook állítása azonban igencsak vitatott. Peary 1909. szeptember 6-án jutott el az északi pólusig és magának követelte az elsőségért járó dicsőséget. Cook csak azelőtt néhány nappal hozta nyilvánosságra, hogy ő már ezt az utat másfél évvel korábban megtette. Erre Peary kíméletlen kampányba kezdett saját igazának bizonyítása végett, többek között lefizette Cook hegymászó társát, akivel az alaskai McKinley (ma Denali)-csúcsot érte el, hogy vonja vissza a hegycsúcs meghódítására tett állítását. (Később bizonyosságot is nyert, hogy valóban nem azt a hegyet mászták meg.) Ezután természetesen Cook északi-sarki útját is kétségbe vonták, és a felfedező nem tudta hiteles bizonyítékokkal alátámasztani igazát.

Az elkövetkező években állandóan pereskedett, vagyona nagy részét erre költötte, majd kétes olajüzletbe kezdett, amely miatt börtönbe is zárták. Felesége elhagyta, egyedül Roald Amundsen tartott ki mellette, akinek korábban, még hajóorvosként megmentette az életét.

A felfedező 1940-ben halt meg, és az, hogy ő járt-e először az északi-sarkon, mind a mai napig nem tisztázott.

Ugyanakkor az biztos, hogy 1952-ben Joseph Fletchert egy C-47-es típusú repülőgéppel valóban és bizonyítottan leszállt a földrajzilag pontosan meghatározott Északi-sarkon.

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN

Források:

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1908_aprilis_21_cook_eleri_az_eszaki_sarkot/

http://www.ng.hu/Civilizacio/2009/04/Szaz_eve_erte_el_az_elso_ember_az_Eszaki_sarkot

http://mult-kor.hu/20090406_amikor_csillagsavos_lobogo_lengett_az_eszakisarkon

http://www.ma.hu/kulturport.hu/42138/Szaz_eve_erte_el_az_elso_ember_az_Eszakisarkot

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszettudomanyok/foldrajz/felfedezok-es-utazok/eszaki-sarkvidek-felfedezese/eszaki-sarkvidek-felfedezese-2>

Összeállította: Gergely Ildikó

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN